

О. Г. КАВЕРІНА (д-р пед. наук, доц.)
Донецький національний технічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТИ

Одним із основних видів навчальної діяльності майбутніх інженерів у процесі професійної підготовки є професійно-комунікаційна діяльність. З удосконаленням суто лінгвістичних знань, умінь і навичок змінюється характер професійної комунікативної діяльності: вона з об'єкта вивчення перетворюється на засіб і знаряддя для здійснення інших видів діяльності, і, в першу чергу, навчально-пізнавальна діяльність з оволодіння професійними знаннями, уміннями і навичками на основі сформованих мовних знань.

Ключові слова: *інтеграція, майбутні інженери, професійна підготовка, професійна комунікативна діяльність.*

Постановка проблеми. Формування у майбутніх інженерів готовності до професійної комунікації в процесі професійної підготовки подано в цій статті як послідовне виконання студентами навчальних завдань спрямованих на оволодіння її лінгвістичними, соціокультурними й професійними складовими. Процес оволодіння конкретними компетенціями будується на основі теорії поетапного формування розумових дій, які забезпечують необхідний рівень узагальнення матеріалу, що вивчається, а також формування пізнавальної мотивації. Даний процес організується як планомірне засвоєння відповідних розумових дій, завдяки чому стає керованим.

Аналіз останніх досліджень. Під орієнтовною діяльністю ми розуміємо, услід за А.А.Червоною й Т.В.Моїсеєвою, навчально-пізнавальна діяльність із входження у майбутню виконавчу діяльність на основі схеми орієнтовної системи, що містить осмислення поставленого завдання, оволодіння понятійним апаратом, з'ясування характеру, умов і результатів такої виконавчої діяльності; вироблення стратегії з досягнення результатів виконавчої діяльності [2, с. 22].

Для створення моделі організації навчально-пізнавальної діяльності при формуванні готовності студентів до професійної комунікації в процесі професійної підготовки ми, вслід за Л.М.Конопляник, враховуємо таке:

1. Поєднання специфічно-організаційних форм навчання з традиційними у ВНЗ у професійній підготовці спеціалістів.
2. Професійний та особистісний контексти підготовки майбутніх спеціалістів.
3. Специфічні умови активізації (особливості навчального предмета, навчально-методичне забезпечення та інше).
4. Комплексність застосовуваних активних методів [1, с. 174].

На думку Л.М.Конопляник, ефективність формування продуктивної пізнавальної діяльності майбутніх інженерів на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням може підвищитись при реалізації таких педагогічних умов:

- дослідження готовності студентів до активної навчально-пізнавальної діяльності за допомогою анкетування, тестування та спостереження;
- цільовий вплив на формування пізнавальних інтересів як компонент мотивації навчальної діяльності і трансформування їх через квазіпрофесійну діяльність у професійні інтереси;
- наукове обґрунтування добору і структурування змісту навчального матеріалу професійно орієнтованого та гуманітарного циклів підготовки;
- мотивація навчання шляхом орієнтації на інтегральну готовність майбутніх інженерів до професійної діяльності на основі єдності особистісного та професійного розвитку;
- рольової та ситуативної організації особистісно розвиваючого навчального

процесу [1, с. 177].

М.Г.Чобітько підкреслює, що навчально-пізнавальна діяльність (поряд з іншими видами діяльності) виявляє суттєвий вплив на розвиток особистісних якостей майбутніх фахівців, зокрема, на пізнавальну і професійну мотивацію, інтелект і т.ін. Серед розмаїття особистісних якостей важливе місце належить здатності до самоуправління, оскільки вона, в свою чергу, забезпечує успішність виконання будь-якої діяльності, зокрема й навчально-пізнавальної. Вищий ступінь розвитку здатності до самоуправління уособлює і вищу стадію розвитку особистості. Стержнем особистості студента і його навчально-пізнавальної діяльності є здатність до самоорганізації, що забезпечує ефективність здійснення будь-якого виду діяльності. Відтак, певним чином організована навчально-пізнавальна діяльність повинна забезпечити розвиток і формування намічених якостей особистості [3, с. 85].

Постановка завдання. Управління інтегративною навчально-пізнавальною діяльністю студентів вищих технічних навчальних закладів, спрямоване на формування готовності до професійної комунікації в процесі професійної підготовки, яке ґрунтується на провідних ідеях дидактичної інтегралогії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Систематизація інформаційного забезпечення управління в умовах реалізації програмно-цільового принципу є провідною вимогою за умов формування цілісної системи інформаційно-аналітичної діяльності, що знаходить своє відображення у таких положеннях: задовольняти потреби учасників освітнього процесу у змістовому матеріалі, що є необхідним для їх навчальної діяльності й взаємодії; систематично виявляти рівні розвитку знань, умінь і навичок з формування готовності до професійної комунікації в процесі професійної підготовки за допомогою test- орієнтованого зворотного зв'язку; здійснювати ряд заходів із самодіагностування і самоконтролю набутих знань, умінь і навичок; систематично виявляти динаміку змін освітніх потреб студентів; систематично здійснювати контроль за якістю управлінської діяльності (управлінської взаємодії); координувати діяльність (взаємодію) викладачів і студентів, проводити управлінські консультації.

Одна із основних особливостей інтегрованої системи програмно-цільового управління складається з того, що вона дозволяє посилити роль цільової стадії управління, зорієнтувати на досягнення очікуваних результатів. Цільова стадія управління визначається як потребами соціального замовлення, так і особистими потребами студентів-інженерів. Виходячи з потреб, визначаються цілі діяльності усіх учасників освітнього процесу. Цілі детермінуються як очікуваний стан системи освіти, де обов'язково пропонується досягнення наперед визначеного результату.

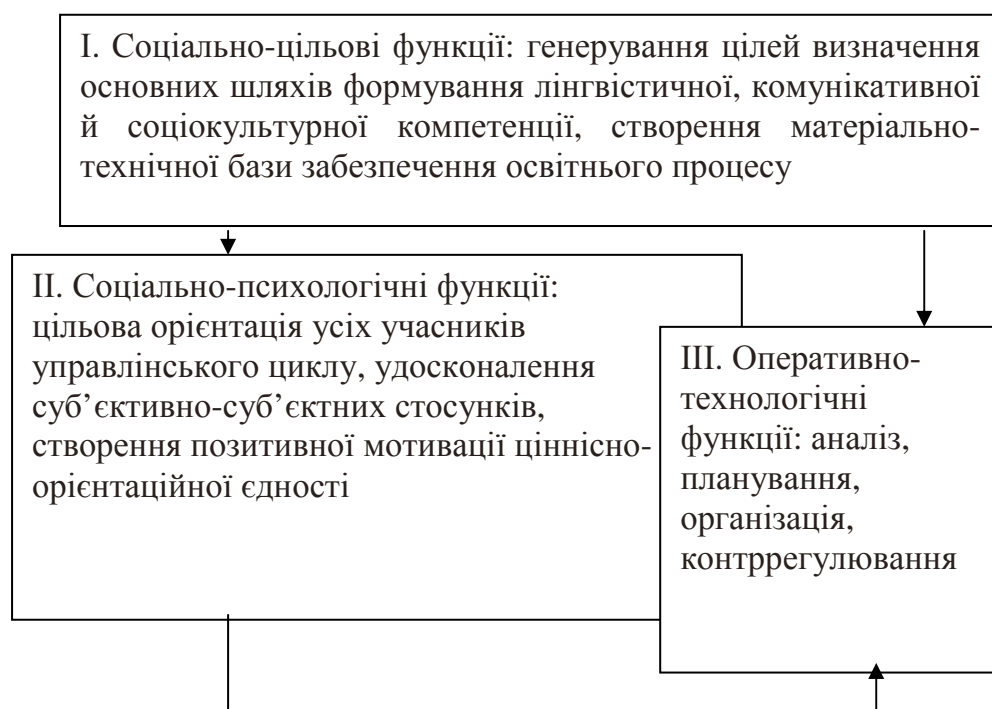

Рис. Модель тривірневої структури функцій управління.

Модель тривірневої структури функцій управління системою гуманітарної освіти вищих технічних навчальних закладів, подана нами, служить ілюстрацією співвідношення цих груп функцій і є трансформованою моделлю тривірневої структури функцій в управлінні освітою. Задля реалізації трьох груп функції управління необхідне інформаційне забезпечення управління. Інформаційне забезпечення управління містить у собі знання про об'єкт, яким здійснюється управляється, його соціальні функції, реальний стан, який впливає на об'єкт, і тенденції розвитку й функціонування.

Висновки. Таким чином, аналіз наведеного дослідження дозволяє нам висловити ряд вихідних постулатів, спираючись на які, ми викладаємо свій підхід, своє бачення проблеми управління інтегративною навчально-пізнавальною діяльністю майбутніх інженерів і шляхи їх вирішення: психологічний підхід в управлінні процесом формування готовності студентів до професійної комунікації сьогодні є на стадії інтенсивного розвитку і безпосередньо пов'язаний з особистісно-орієнтованим підходом; майбутній інженер, як суб'єкт освітнього процесу, погоджує систему своїх особистісних якостей з системою об'єктивних умов і вимог до вирішуваного завдання з оволодіння професійної комунікації; найважливіша ціль управління інтегративною навчально-пізнавальною діяльністю полягає у тому, щоб досягти організаційної єдності усіх учасників освітнього процесу на основі спільності цілей і завдань, що ними вирішуються; процес управління інтегрованою навчально-пізнавальною діяльністю становить цілісну інформаційно відкриту систему; основними функціональними компонентами системи управління з формування готовності студентів до професійної комунікації часниками освітнього процесу мета діяльності, програма виконавчих дій, система критеріїв досягнення мети, контроль і оцінка реальних результатів, рішення про корекцію системи управління; усі компоненти управлінського процесу є діалектично пов'язаними й набувають своєї змістової і функціональної визначеності лише в структурі цілісної системи управління.

Література:

1. Конопляник Л.М. Психолого-педагогічні умови формування пізнавальної діяльності майбутніх архітекторів (на прикладі іноземної мови) /Л.М. Конопляник. – Вища освіта. – №2. – С. 172-177.
2. Червова А.А. Теоретические основы и практическое воплощение оптимизации ориентировочной деятельности студентов в условиях технического университета. / А.А. Червова, Т.В. Моисеева – Нижний Новгород, 2001. – 108 с.
3. Чобітько М.Г. Особистісно-орієнтована професійна підготовка майбутнього вчителя: теоретико-методологічний аспект / М.Г. Чобітько - Ін-т педагогіки і психології проф.освіти – Черкаси: Брама-Україна, 2006. – 560 с.

Надійшла до редколегії 10.09. 2010

Каверина О.Г. Организация познавательной деятельности будущих инженеров в контексте интеграции образования

Одним из основных видов учебной деятельности будущих инженеров в процессе профессиональной подготовки является профессионально-коммуникативная деятельность. Характер профессионально-коммуникативной деятельности изменяется в процессе усовершенствования лингвистических знаний, умений и навыков.

Ключевые слова: *интеграция, будущие инженеры, профессиональная подготовка, профессиональная коммуникативная деятельность.*

Kaverina O. G. *One of the main kinds of the learning activity of the future engineers in the professional training is their professional – communicative activity. While perfecting the linguistic knowledge and skills the professional communicative activity occurs.*

Key words: *integration, future engineers, professional preparation, professional communicative activity.*